

Ny for vitenskapen: Dette er undersiden av sjøstjernen på det store bildet.

Foto: JOAR ELGÅEN

Opp fra dypet: Dette svampdyret er tidligere ikke rapportert funnet i Møre og Romsdal.

Foto: JOAR ELGÅEN

Ny art på bunnen

Denne sjøstjernen ble funnet på 200-300 meters dyp utenfor Møre og Romsdal, og er hittil ukjent for vitenskapen.

Foto: JOAR ELGÅEN

Fant sjøstjerner ingen før har sett

Forskerne har funnet to hittil ukjente sjøstjerner på havbunnen i Møre og Romsdal. Også flere andre nye arter er oppdaget.

Sjøstjernene er etter alt å dømme helt nye for vitenskapen. Professor Christoffer Schander ved Universitetet i Bergen er begeistret.

– Det er spesielt og spennende når man er med på å oppdage arter som ingen har visst om eller sett før. Særlig spesielt er det når det blir oppdaget nye arter som er så store som sjøstjernene. De er 10-15 centimeter i diameter, og ble funnet på 200-300 meters dyp i Stordalsfjord i Møre og Romsdal, sier han.

Foreløpig har forskerne ikke rukket å gi sjøstjernene navn. Det vil skje etter at forskerne bak funnet har beskrevet de nyopptagede artene i et anerkjent internasjonalt forskningstidskrift. Der blir også forskernes forslag til vitenskapelige navn god tatt.

– Sjøstjernene fra Møre og

Romsdal er studert av forskere både fra Europa, Amerika og Russland, og ingen har sett disse artene beskrevet tidligere. Dette er en svært uvanlig oppdagelse, sier Schander, som arbeider ved Institutt for biologi, og var leder for forskningstoktet.

Forskningstokt

De to sjøstjernene ble hentet opp fra sjøbunnen sammen med mange andre marine organismer under et forskningstokt med omkring 20 deltakere i 2005. Etter at forskerne var ferdige med innsamlingen, ble alt materiale lagt på lager i påvente av en nærmere undersøkelse. Den ble utført for noen uker siden med finansiering fra Artsprosjektet.

Dette prosjektet ble startet i 2009, og har som hovedmål å styrke kunnskapen om artene i Norge. Artsdatabanken i Trondheim er ansvarlig for gjennomføringen av prosjektet.

Hittil er det funnet omkring 40 000 arter i Norge. Toktet langs kysten og i flere fjorder i Møre og Romsdal kan føye nye organismer til den norske artlisten. I tillegg til sjøstjernene

fant forskerne nye arter av børstemark, svampdyr og bløtdyr.

Vet for lite

– Funnene illustrerer hvor lite vi vet om hva som lever av marine organismer langs kysten av Norge. Områdene for toktet vårt i Møre og Romsdal er nesten ikke vitenskapelig undersøkt tidligere, derfor visste vi at dette er et interessant sted å lete. I tillegg til å finne arter som er nye for vitenskapen, oppdaget vi arter som er nye for disse områdene. Flere marine arter har en større utbredelse enn antatt, sier Schander.

I havet utenfor Sandøy kommune i Møre og Romsdal planlegges vindkraftanlegget Havsul 1. Schander mener myndighetene gjør en stor feil når det ikke stilles krav om å utrede konsekvensene også for bunnlevende marine organismer.

– Det er ikke nok å bare utrede konsekvensene for fugl og fisk. Man kan ikke bygge ut et stort vindkraftanlegg uten å vite hva slags organismer i havet som kan bli berørt. Undersøkelsene vi har gjort så langt viser at mangfoldet er større enn vi har

visst om, men vi vet ikke nok. Norge har også forpliktet seg til å stanse tapet av biologisk mangfold, og da må vi vite hva vi har, sier Schander.

Ny for vitenskapen

Marinbiolog Torkild Bakken ved NTNU Vitenskapsmuseet deltok i forskergruppen som saumfarte det innsamlede materialet. Bakken (bildet) er ekspert på blant annet børstemark.

– I materialet fant vi flere kjente arter av børstemark, men også en håndfull eksemplarer av en art som trolig er ny for vitenskapen. Vi undersøker nå om arten finnes i andre vitenskapelige samlinger, men tror ikke det er tilfelle. De 3-4 centimeter lange organismene lever på flere hundre meters dyp, sier Bakken.

I norske farvann er det hittil påvist omkring 650 arter av børstemark. Funnet av ytterligere en art er interessant, men ingen sensasjon, mener Bakken.

– Det er ikke uvanlig å finne nye marine arter når vi starter leting i et område som tidligere

Uvanlig: – Dette er en svært uvanlig oppdagelse, sier professor Christoffer Schander.

har vært lite undersøkt. Bruk av genterknologi gjør det også lettere å identifisere nye arter. Den nye teknologien gjør at vi kan stadfeste om organismer som ser like ut tilhører ulike arter. Tidligere kunne det være en utfordring, sier marinbiologen.

– Hvilken nytte gjør disse organismene?

– De gjør samme jobb på havets bunn som meitemarken gjør i det øverste jordlaget på land. Børstemarken lager små

ganger i det øverste bunnlaget, slik at oksygen fra vannet kommer ned i sedimentene. Det er viktig for å unngå forråtnelse. Markene er også næringsdyr for flere kommersielle fiskeslag, og for krabbe. Vi kan heller ikke utelukke at enkelte arter av børstemark inneholder stoffer som kan gi opphav til nye medisiner. Leting etter nyttestoffer i marine organismer er i startfasen, men har allerede ført til mange lovende funn, sier Bakken.

– Det er viktig for å unngå forråtnelse. Markene er også næringsdyr for flere kommersielle fiskeslag, og for krabbe. Vi kan heller ikke utelukke at enkelte arter av børstemark inneholder stoffer som kan gi opphav til nye medisiner. Leting etter nyttestoffer i marine organismer er i startfasen, men har allerede ført til mange lovende funn, sier Bakken.

EGIL M. OPLAND 95 19 86 89
egil.opland@adresseavisen.no